

Βιομηχανική Πολιτική για την Πράσινη Ανάπτυξη

Η Πρόκληση της Υλοποίησης

Ομότ. Καθηγήτρια Λούκα Τ. Κατσέλη

Παρουσίαση στην Ημερίδα του Ινστιτούτου Εναλλακτικών Πολιτικών (ΕΝΑ)
«Οικονομικές προκλήσεις της ενεργειακής μετάβασης στην Ελλάδα και την Ευρώπη»

Τρίτη 12.12.2023

ΕΣΗΕΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Βιώσιμος αναπτυξιακός μετασχηματισμός: συνιστώσες και καταλύτες
2. Κοινοτικές χρηματοδοτήσεις και η κατανομή τους
3. Η πρόκληση της αποτελεσματικής υλοποίησης
4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

1. Βιώσιμος αναπτυξιακός μετασχηματισμός: συνιστώσες και καταλύτες

Βιομηχανική Πολιτική: Το σύνολο των πολιτικών και μέτρων που προάγουν την Βιώσιμη ανάπτυξη.

Βιώσιμη (ή Αειφόρος) Ανάπτυξη: Διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη που προωθεί την κοινωνική ευημερία και την κοινωνική συνοχή και βασίζεται στην αποτελεσματική και περιβαλλοντική υπεύθυνη χρήση όλων των ανεπαρκών πόρων της κοινωνίας (φυσικών, ανθρώπινων και χρηματοδοτικών).

2030: 17 στόχοι

1. Βιώσιμος αναπτυξιακός μετασχηματισμός: συνιστώσες και καταλύτες

Θεσμοί: Κατάλληλοι και σταθεροί, τυπικοί ή άτυποι, ρυθμιστικοί κανόνες, αποτελεσματικές δομές διοίκησης και θεσμικών οργάνων και διαδικασίες ρύθμισης και λειτουργίας των αγορών, του πολιτικού συστήματος και των κοινωνικών σχέσεων που εγγυώνται διαφάνεια και λογοδοσία στον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και δράσεων.

Πόροι: Προστασία, διασφάλιση και αποτελεσματική χρήση αναγκαίων φυσικών πόρων, χρηματοδοτικών πόρων και ανθρώπινου κεφαλαίου.

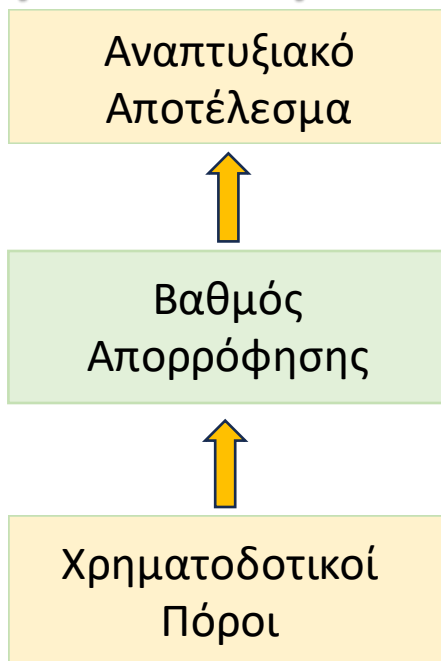
Τεχνολογία: Διεύρυνση αποθέματος γνώσεων και τεχνολογικών εφαρμογών και χρήση κατάλληλων καινοτομικών εργαλείων.

Δίκτυα: Δημιουργία και ενίσχυση διασυνδέσεων, αλυσίδων αξίας, παραγωγικών και κοινωνικών δικτύων.

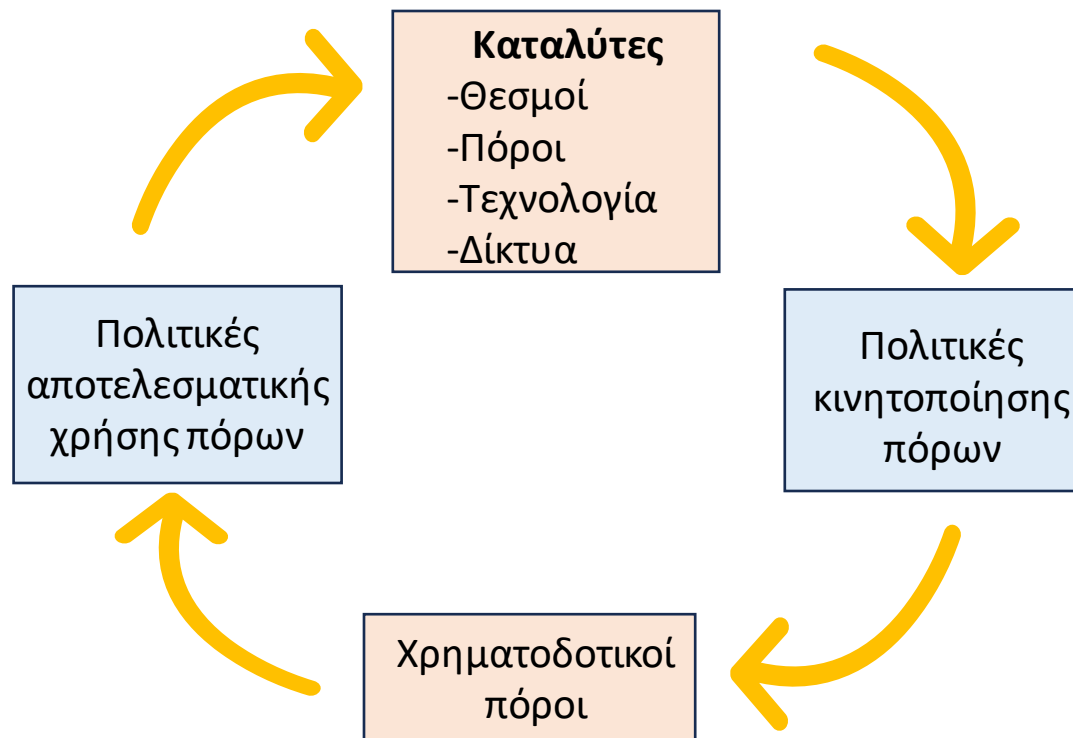
1. Βιώσιμος αναπτυξιακός μετασχηματισμός: συνιστώσες και καταλύτες

Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλοποίηση διαδικασιών, αποτελούν προϋποθέσεις για αποτελεσματική υλοποίηση έργων.

Παραδοσιακή Θεώρηση

Σύγχρονη Θεώρηση

Παραδείγματα Πολιτικών για:

Κινητοποίηση Πόρων:

- ✓ Σταθερό φορολογικό σύστημα και αποτελεσματικές φορολογικές αρχές → διεύρυνση επενδυτικών κεφαλαίων
- ✓ Δημιουργία δικτύου παραγωγών, προμηθευτών, επιχειρήσεων, καταναλωτών στον αγροδιατροφικό τομέα → τραπεζική χρηματοδότηση αλυσίδας αξίας (reverse factoring)

Αποτελεσματική Χρήση Πόρων:

- ✓ Έγκαιρες αποφάσεις δικαστηρίων → υλοποίηση επενδύσεων
- ✓ Απλοποίηση αδειοδότησης διαδικασίας και διοικητικής λειτουργίας → υλοποίηση επενδύσεων

2. Κοινοτικές χρηματοδοτήσεις και η κατανομή τους

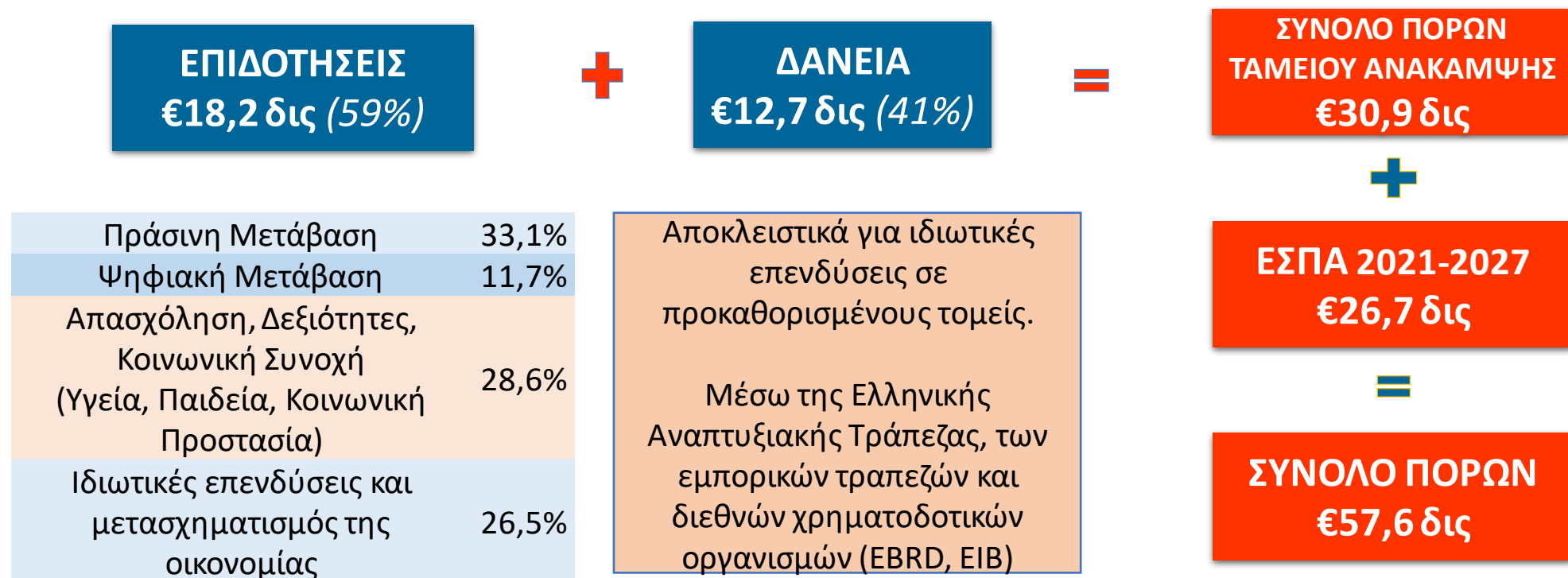
Τελική κατανομή των πόρων 2021-2027 (σε δις ΕΥΡΩ, σε σταθερές τιμές 2018)

	Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΕΦ)	Next Generation EU (Ταμείο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας, Κοινωνική Συνδρομή σε προγράμματα Νέας Γενιάς)	Σύνολο	Ποσοστιαία κατανομή
1.Ενιαία Αγορά, Καινοτομία & Ψηφιοποίηση	132,8	10,6	143,4	(7,9%)
2.Συνοχή,ανθεκτικότητα και αξίες	377,8	721,9	1.099,7	(60,3%)
3.Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	356,4	17,5	373,9	(20,6%)
4.Μετανάστευση και διαχείριση συνόρων	22,7		22,7	(1,2%)
5.Ασφάλεια και άμυνα	13,2		13,2	(0,1%)
6. Γειτονιά και ο Κόσμος	98,4		98,4	(5,4%)
7.Ευρωπαϊκή Δημόσια Διοίκηση	73,1		73,1	(4,0%)
ΣΥΝΟΛΟ	1.074,3	750	1.824,3	

2. Κοινοτικές χρηματοδοτήσεις και η κατανομή τους

Πόροι Εθνικού Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Η Ευκαιρία...

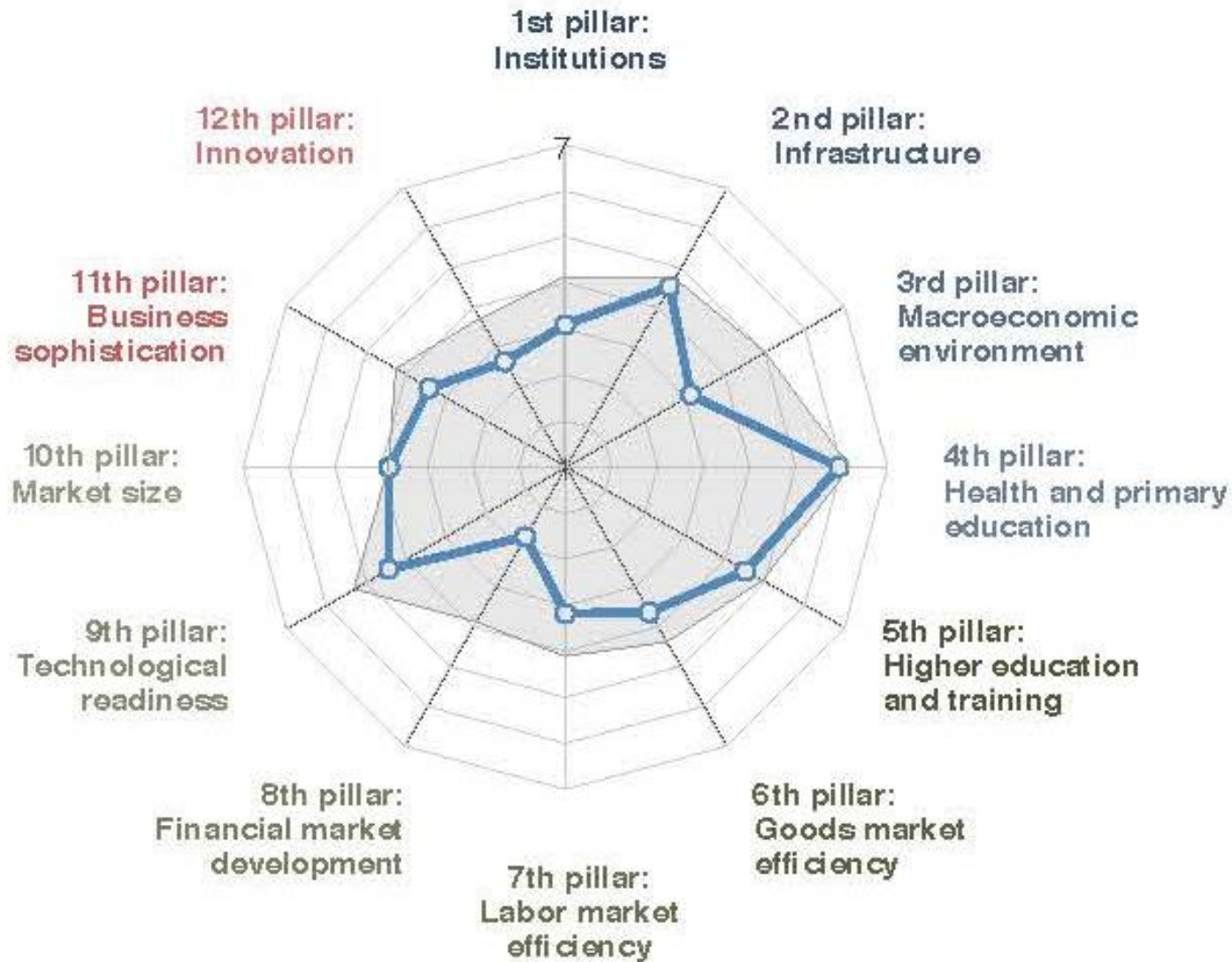
2. Κοινοτικές χρηματοδοτήσεις και η κατανομή τους

Ελλάδα: όροι Εθνικού Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για πράσινη μετάβαση

	Προϋπολογισμός Ταμείου Ανάκαμψης σε εκατ. € (%)	Επενδυτικοί Πόροι που κινητοποιούνται σε εκατ. € (%)
1/. Πράσινη μετάβαση	6.194 (33,6)	11.604 (41,5)
1.1 Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	1.200 (19,4)	2.348 (20,2)
1.2 Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	2.711 (43,8)	5.225 (45,0)
1.3 Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών	520 (8,4)	1.305 (11,2)
1.4 Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	1.763 (28,5)	2.726 (23,5)

3. Η πρόκληση της αποτελεσματικής υλοποίησης

■ Greece ■ Europe and North America

Παγκόσμιος Δείκτης Ανταγωνιστικότητας: Ελλάδα

Μεγαλύτερες υστερήσεις:

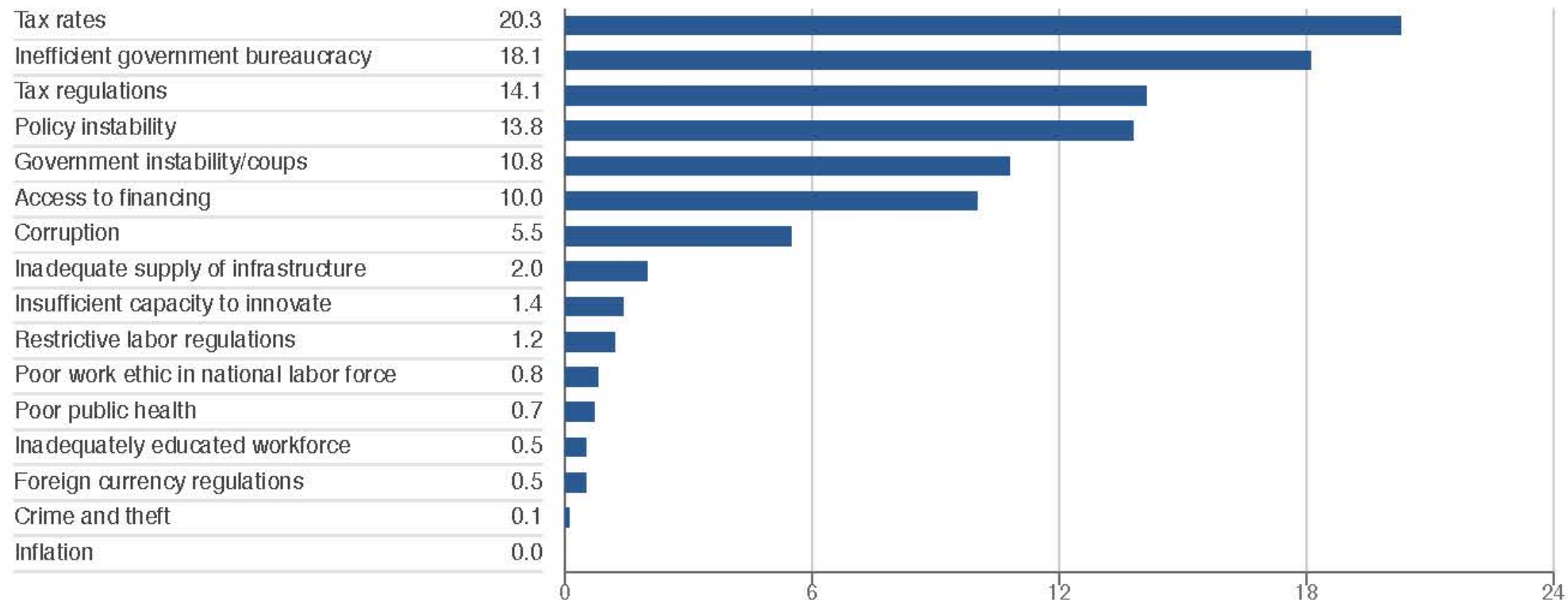
- Ανάπτυξη χρηματοοικονομικών αγορών
- Καινοτομία
- Μακρο περιβάλλον
- Θεσμοί
- Αποτελεσματικότητα αγοράς εργασίας
- Επιχειρηματική κουλτούρα

Πηγή: *The Global Competitiveness Report 2017–2018*, World Economic Forum, <https://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>

3. Η πρόκληση της αποτελεσματικής υλοποίησης

Most problematic factors for doing business

Source: World Economic Forum, Executive Opinion Survey 2017

Note: From the list of factors, respondents to the World Economic Forum's Executive Opinion Survey were asked to select the five most problematic factors for doing business in their country and to rank them between 1 (most problematic) and 5. The score corresponds to the responses weighted according to their rankings.

Πηγή: *The Global Competitiveness Report 2017–2018*, World Economic Forum, <https://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>

3. Η πρόκληση της αποτελεσματικής υλοποίησης

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας / Επιδόσεις στην επίτευξη στόχων

Το ποσοστό μη ολοκλήρωσης έργων είναι 87%.

	Αριθμός Επενδύσεων	Αριθμός Μεταρρυθμίσεων	Ποσοστό ολοκλήρωσης	Ποσοστό μη ολοκλήρωσης
Ισπανία	247	169	29%	71%
Ιταλία	377	150	18%	82%
Γαλλία	134	41	22%	78%
Ελλάδα	207	124	13%	87%
Γερμανία	82	47		100%
Πορτογαλία	284	57	17%	83%
Ρουμανία	292	215	4%	96%
Σύνολο 27 χωρών	3.900	2.300	11%	89%

4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

A. Προτεραιότητες Στρατηγικής

- ✓ Συνεκτικότητα Πολιτικών
- ✓ Αποτελεσματική Χρήση Πόρων
- ✓ Απλούστευση Διαδικασιών

 Σχεδιασμός, ωρίμανση και υλοποίηση επιλεγμένων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων και έργων σε κάθε περιφέρεια.

B. Συνεκτικότητα Πολιτικών

- Σχεδιασμός και υλοποίηση Εθνικής Επενδυτικής Στρατηγικής
- Επαναρρύθμιση σε στοχευμένα πεδία πολιτικής:
  - ✓ Φορολογικό σύστημα και ελεγκτική διαδικασία
  - ✓ Αδειοδοτικό πλαίσιο
  - ✓ Χρηματοοικονομικό σύστημα
  - ✓ Ασφαλιστικό σύστημα
  - ✓ Δικαστικό σύστημα
- Μείωση αβεβαιότητας:
  - ✓ Σταθερότητα στη φορολογική μεταχείριση και ασφαλιστικές εισφορές
  - ✓ Εξορθολογισμός κόστους χρήματος (πχ επιβολή προστίμων κλπ.)
  - ✓ Παρακολούθηση και επιτάχυνση υλοποίησης χρηματοδοτικών ενισχύσεων
  - ✓ Επιτάχυνση επίλυσης δικαστικών διαφορών και απόδοσης δικαιοδοσίας

4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

Γ. Αποτελεσματική Χρήση Πόρων

- ✓ Επαναξιολόγηση κατανομής πόρων ενόψει αναγκών προαγωγής ανθρώπινης ασφάλειας και επίτευξης βιώσιμου αναπτυξιακού μετασχηματισμού.
- ✓ Άξονες δράσης γενικόλογοι και ασύνδετοι μεταξύ τους
- ✓ Απουσία συνεκτικών επενδύσεων για αναβάθμιση καταλυτών βιώσιμης ανάπτυξης (θεσμοί, πόροι τεχνολογία, δίκτυα) πχ περιφερειακή αυτοδιοίκηση, δίκτυα ύδρευσης και παραγωγής, ενεργειακές κοινότητες, δίκτυα ΜΜΕ κλπ.
- ✓ Διασύνδεση πολιτικών και μεταρρυθμίσεων με κινητοποίηση και αποτελεσματική χρήση χρηματοδοτικών πόρων.

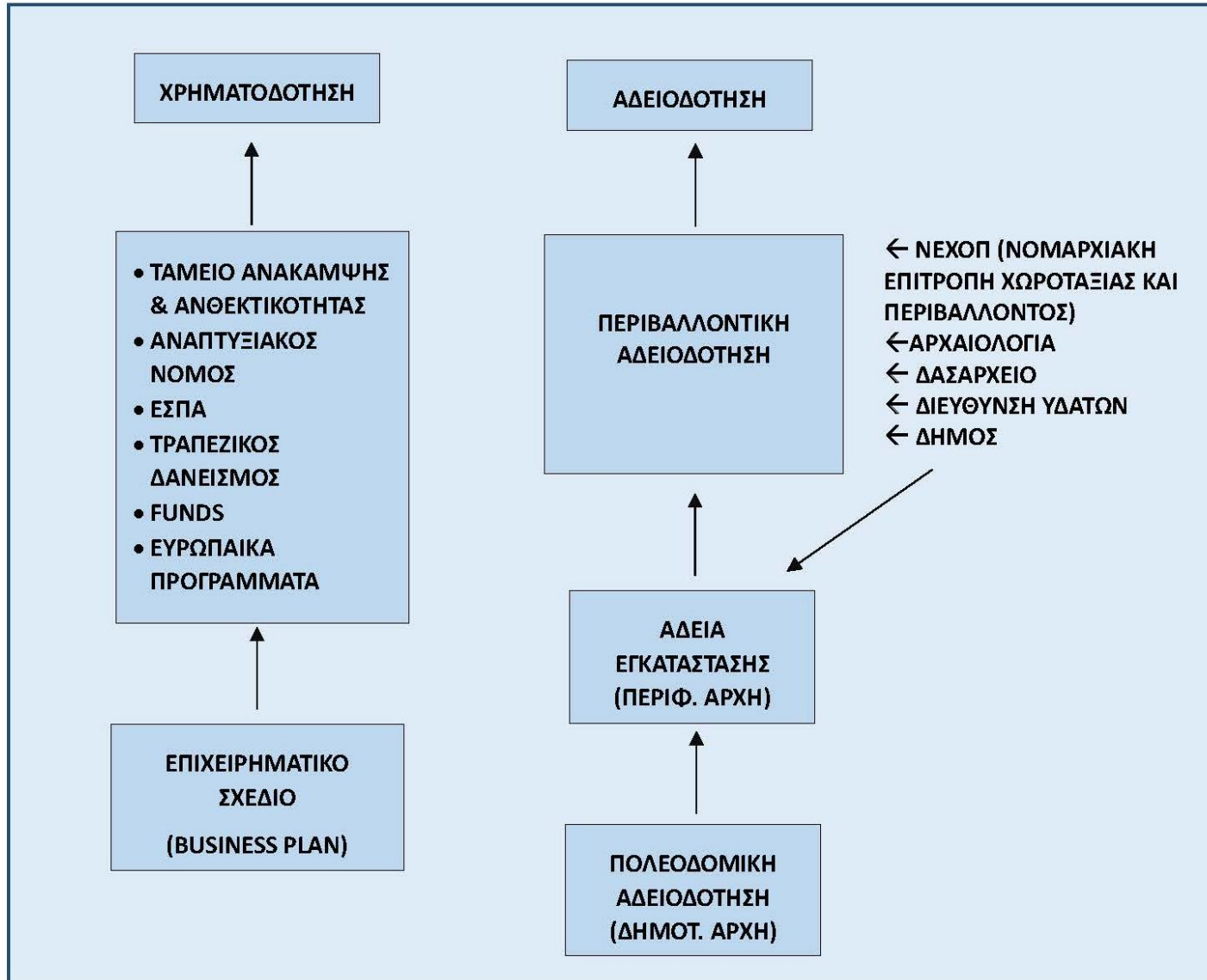
Δ. Εφαρμογή ενιαίων προτύπων αδειοδότησης και λειτουργίας επιχειρήσεων: Η απλούστευση διαδικασιών αποτελεί προτεραιότητα

- ✓ Κατάργηση μη αναγκαίων πιστοποιητικών και αδειών
- ✓ Αναβάθμιση υπηρεσίας μιας στάσης (Πιστοποιητικοί Οργανισμοί;) με ενιαία κανονιστική διαδικασία για επενδύσεις
- ✓ Δημιουργία ψηφιακού χάρτη γεω-χωρικών δεδομένων με αυτόματη έκδοση διοικητικών πράξεων

4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

Δ. Εφαρμογή ενιαίων προτύπων αδειοδότησης και λειτουργίας επιχειρήσεων: Η απλούστευση διαδικασιών αποτελεί προτεραιότητα

Ισχύουσες διαδικασίες υλοποίησης έργου:

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΟΥ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑΔΙΩΝ

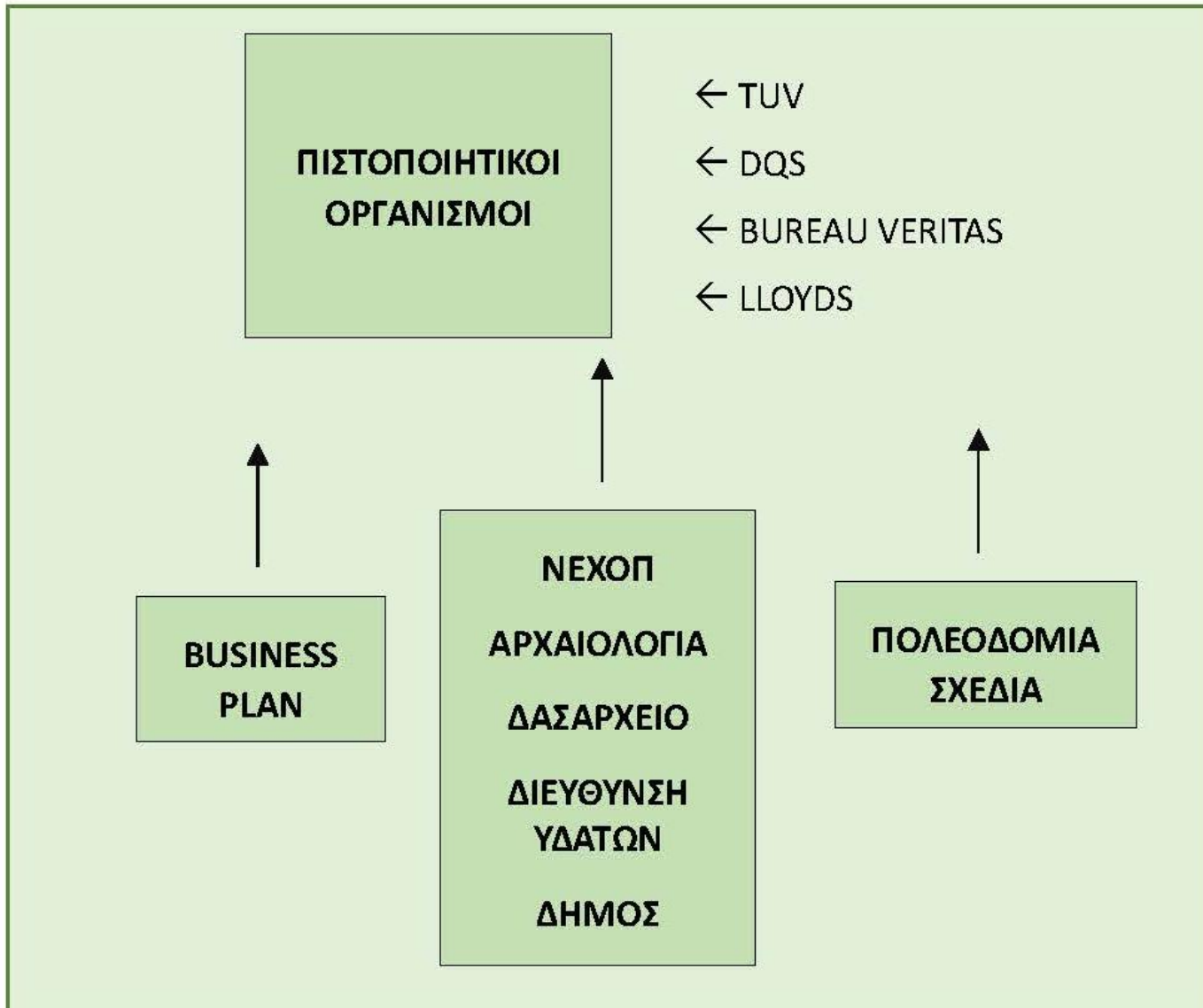
Εκτίμηση:

- 14 μήνες για Αδειοδότηση
- 24 μήνες για έναρξη

4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

Δ. Εφαρμογή ενιαίων προτύπων αδειοδότησης και λειτουργίας επιχειρήσεων: Η απλούστευση διαδικασιών αποτελεί προτεραιότητα

Προτεινόμενες διαδικασίες υλοποίησης έργου:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΟΥ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΓΚΡΙΣΗ

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΟΥ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑΔΙΩΝ

Εκτίμηση:

4 – 5 μήνες για Τελική Έγκριση

4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

Ε. Σχεδιασμός και υλοποίηση επιλεγμένων επενδυτικών συμπλεγμάτων / έργων σε κάθε ελληνική περιφέρεια για προαγωγή ανθρώπινης ασφάλειας και βιώσιμου αναπτυξιακού μετασχηματισμού.

➤ Κριτήρια επιλογής / επενδυτικών συμπλεγμάτων / έργων:

- ✓ συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε περιοχής
- ✓ βαθμός δέσμευσης και αξιοπιστίας επιχειρηματικών μονάδων
- ✓ ετοιμότητα και διαχειριστική ικανότητα τοπικών και περιφερειακών αρχών
- ✓ δυνατότητα σύμπραξης με Πανεπιστήμια και επιστημονικούς φορείς

➤ Προϋποθέσεις:

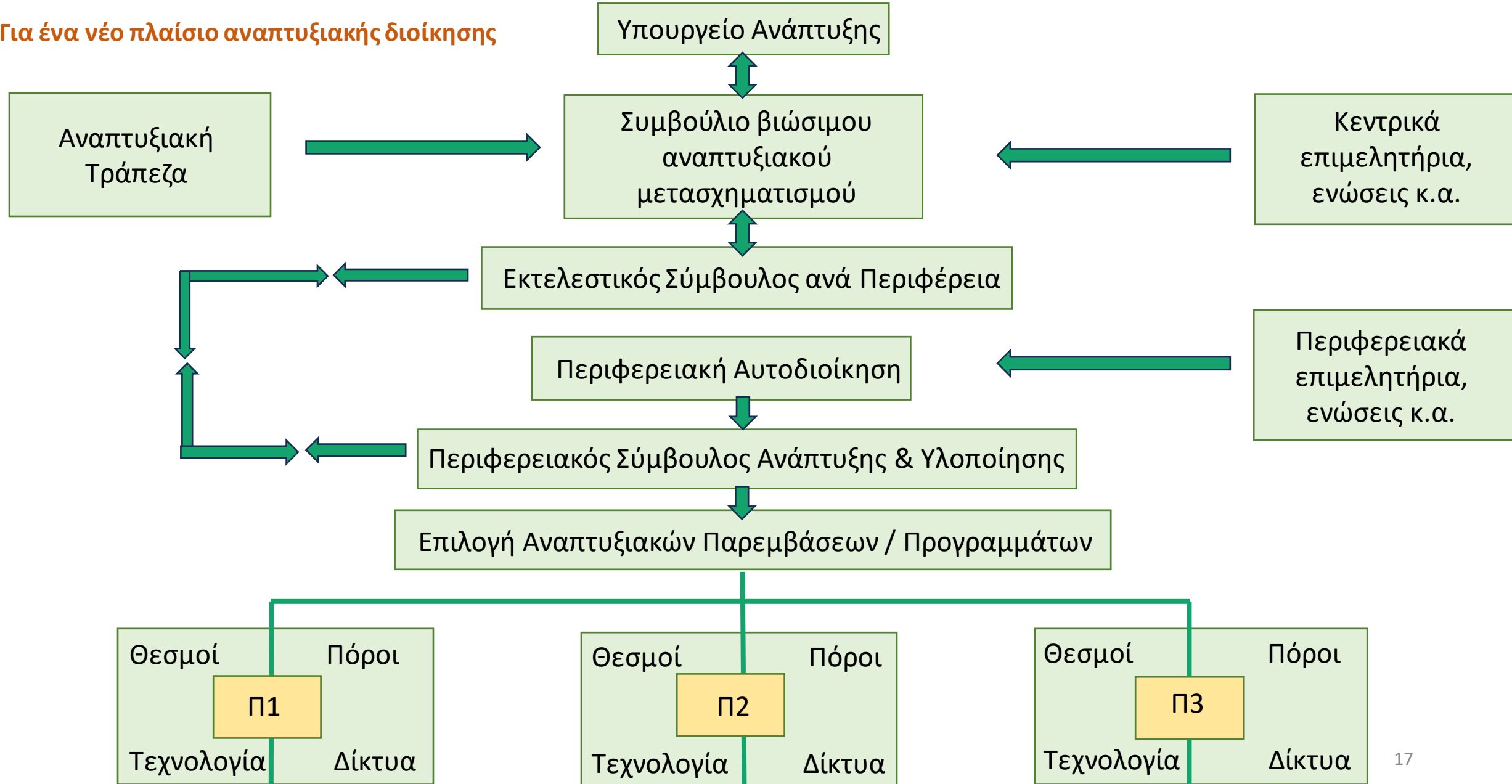
- ✓ επένδυση σε καταλύτες (υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό, τεχνολογία, δίκτυα) και διασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων
- ✓ δημιουργία βιώσιμων δικτύων
- ✓ άρση ρυθμιστικών εμπλοκών και παροχή αποτελεσματικών κινήτρων
- ✓ σύμπραξη με Αναπτυξιακή Τράπεζα και χρηματοπιστωτικούς φορείς για συνδυαστική χρήση κατάλληλων χρηματοπιστωτικών εργαλείων (συμβολαιακή γεωργία, χρηματοδότηση αλυσίδας αξίας, crowdfunding, πράσινα ομόλογα, green banking)
- ✓ ολιστική διαχείριση πόρων Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ΕΣΠΑ και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων
- ✓ νέο πλαίσιο αναπτυξιακής διοίκησης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

 Απαιτούμενη συνεργασία μεταξύ ιδιωτικού τομέα, αυτοδιοικητικών φορέων και αρμόδιων Υπουργείων (αναπτυξιακοί εταίροι) και συντονισμός ενεργειών μεταξύ αναπτυξιακών εταίρων με αποφυγή επικαλύψεων και ξεκάθαρη ανάθεση τομέων ευθύνης.

4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

Για ένα νέο πλαίσιο αναπτυξιακής διοίκησης

4. Συνεκτικότητα πολιτικών, αποτελεσματική χρήση πόρων και απλούστευση διαδικασιών: στρατηγικές προτεραιότητες

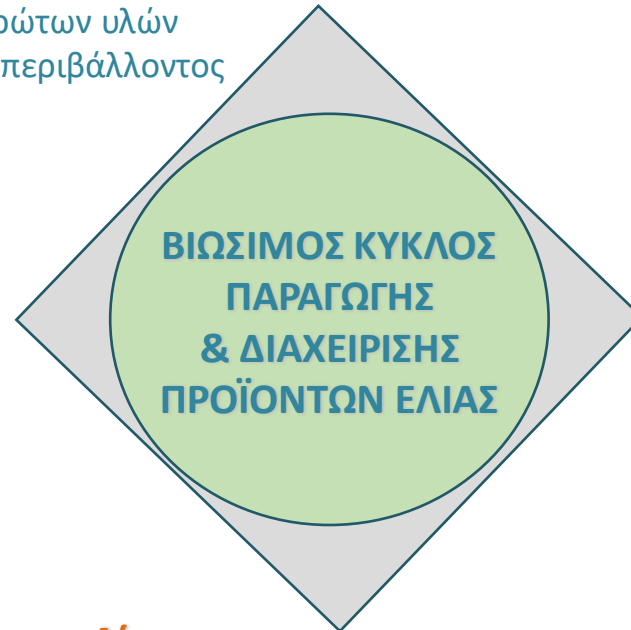
Agenda 2030: Από την πρόθεση στην πράξη

Εταιρική & Περιφερειακή Διακυβέρνηση

- Εταιρική διασύνδεση μεταποιητικής μονάδας και παραγωγών
- Δημιουργία διεύθυνσης και μόνιμου Φόρουμ διαλόγου για Agenda 2030 στη περιφέρεια
- Δημιουργία «Κέντρου Βιώσιμης Ανάπτυξης» σε τοπικό επίπεδο που θα ενθαρρύνει την επισκευή, και επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και υλικών καθώς και την κατάρτιση σε διαδικασίες κυκλικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Δημιουργία περιφερειακής αγοράς δευτερογενών πρώτων υλών
- Ενσωμάτωση αναλύσεων κύκλου ζωής και κριτηρίων περιβάλλοντος
- και αποτυπώματος στην αξιολόγηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων και προγραμμάτων

Συντελεστές Παραγωγής

- Επιμόρφωση παραγωγών
- Αποδοτικοί Ελαιώνες (Έδαφος, Καλλιέργεια)
- Αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης & διαχείρισης υδάτινων πόρων
- Αναβάθμιση ενεργειακών δικτύων
- Χρηματοδοτικά εργαλεία

Δίκτυα

- Οργάνωση δικτύου παραγωγών
- Οργάνωση δικτύου πελατών
- Ενσωμάτωση σε διεθνείς αλυσίδες αξίας
- Διασύνδεση με τουριστικά δίκτυα
- Διασύνδεση με ΑΕΙ και ερευνητές

Θεσμικό Περιβάλλον & Κίνητρα

- Θέσπιση πράσινων προτύπων / standards σε προϊόντα, υλικά, υποδομές, κτήρια και διαδικασίες
- Πιστοποίηση διαδικασιών παραγωγής και ανάπτυξη προτύπων για τη διαχείριση οργανικών αποβλήτων
- Εισαγωγή κριτηρίων κυκλικής οικονομίας και συμπράξεων στον Αναπτυξιακό Νόμο
- Εισαγωγή φορολογικών και χρηματοοικονομικών κινήτρων για επιχειρήσεις που εφαρμόζουν / επενδύουν σε φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες
- Δημιουργία νομικού πλαισίου για την παραγωγή βιο-μεθανίου από οργανικά απόβλητα και περαιτέρω αξιοποίησή του (π.χ. διοχέτευσή του στο δίκτυο φυσικού αερίου
- Ενίσχυση και υποστήριξη της ευρύτερης χρήσης δευτερευόντων εναλλακτικών καυσίμων στον βιομηχανικό τομέα
- Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένου νερού βιομηχανικών και αστικών λυμάτων.
- Εισαγωγή πράσινου κριτηρίου στις Δημόσιες Συμβάσεις

Σας ευχαριστώ!